

Røde Kors
Blegdamsvej 27
2100 København Ø

Tlf. 3525 9200
info@rodekors.dk

CVR-nr.: 20 70 02 11

Ingen skal dø alene - støtte til en landsdækkende frivillig vågetjeneste

"Jeg kom ud til en døende, der manglede nogle kapitler i sin sidste bog og gerne ville have, at vi læste dem. Det gjorde vi. Det var en rigtig smuk oplevelse," frivillig våger.

Røde Kors og Ældre Sagen ønsker i fællesskab at udbygge og opstarte frivillige vågetjenester i hele landet, så alle har mulighed for at få støtte og omsorg i den sidste tid – uanset hvor i landet man bor. **Vi foreslår derfor, at der politisk afsættes 5 mio. kr. årligt på Finansloven** til en landsdækkende udbredelse af vores frivillige vågetjenester, så ingen mennesker dør uønsket alene, og så deres pårørende kan få den nødvendige støtte og aflastning i en sårbar situation. En frivillig landsdækkende vågetjeneste kan indgå som et vigtigt supplement til fremtidens ældrepleje, hvor civilsamfundets muligheder kan understøtte opgaverne i velfærdssamfundet.

Alle fortjener en værdig afslutning på livet

"Det kan være så svært at bede om hjælp. Men da først vågetjenesten kom, fik jeg ro og overskud, fordi jeg vidste, at min mand var i trygge hænder, og at jeg ville få besked, hvis han fik det dårligt. De var hos ham flere nætter, inden han døde. 53 år gammel," Solveig, som fik vågehjælp til sin mand."

Røde Kors og Ældre Sagen driver en vågetjeneste, hvor frivillige har tiden og roen til at give nærvær og omsorg i de sidste dage og timer af livet. Vågetjenesten er både til for døende, der ingen pårørende har, og for dem som har pårørende. Op mod 80 pct. af dem, som vågetjenesten støtter, har en familie eller et netværk, som har behov for aflastning, tryghed og støtte, og som på sigt kan hjælpe de efterladte med at komme bedre igennem en svær livssituation. Det er også vores erfaring, at vågetjenesten også udgør en aflastning, tryghed og lettelse for personalet, når der ikke er tid til at våge.

Hvad gør en våger?

Frivillige vågere giver nærvær og omsorg til døende på sygehuse, plejehjem, bosteder, eller i private hjem. De sidder ved sengekanten, beroliger og skaber tryghed for den døende. Det kan være ved at holde hånd, tale lidt eller læse højt. Vågerne er også en støtte for eventuelle pårørende, så de fx kan få et tiltrængt hvil eller en nattesøvn. Vågerne samarbejder med plejepersonalet, men indgår ikke i plejen af den døende.

Både Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner har i to faglige oplæg understreget behovet for at udvide og styrke frivillige vågetjenester for at skabe trygge rammer for den døende ¹.

¹ Sundhedsstyrelsen 2019, Anbefaling 14, s. 79: [Gode ældreliv med trivsel og sundhed](#)
Danske Regioner 2020, pejlemærke 2: [Positionspapir for udvikling af den palliative indsats](#)

Behovet for en landsdækkende vågetjeneste aktualiseres af, at VIVE for nylig har offentliggjort en undersøgelse, der viser, at der i 2030 vil være knap 50 procent flere 80+-årige end i dag, og som skal deles om plejehjemspladserne (VIVE 2023)². Dermed vil der blive udsigt til, at flere dør i eget hjem, og at der i højere grad bliver brug for en frivillig vågetjeneste, som er indtænkt systematisk i et samspil med hjemmeplejen i samtlige kommuner.

Behov for at gøre frivillig vågetjeneste landsdækkende

Røde Kors og Ældre Sagens vågetjenester er på nuværende tidspunkt ikke systematisk udbredt og forankret i alle kommuner og regioner rundt om i landet. I alt er vi til stede på cirka 700 ud af landets knap 1000 plejehjem, store dele af hjemmeplejen og på flere og flere afdelinger på sygehusene. Der kan dog være store variationer på udbredelsen i den enkelte kommune og region, ligesom der kan være stor variation på den enkelte matrikel, fx fordi der ikke er frivillige nok, eller at afdelingerne ikke er klar over, at de kan bruge vågetjenesten.

Eksempelvis har næsten alle plejehjem i Region Syddanmark et samarbejde med en vågetjeneste, mens det kun gælder for lidt over halvdelen i Region Nordjylland. For sygehusene har omkring tre ud af fire i Region Sjælland et samarbejde med en vågetjeneste, mens det kun gælder for knap en ud af fire i Region Nordjylland³. Og selvom en frivillig vågetjeneste er til stede på et sygehus, betyder det ikke nødvendigvis, at vågetjenesten har et samarbejde med alle relevante afdelinger.

Samtidig mærker vi en stigning i behovet for vågetjenestens støtte til døende og deres pårørende, og en øget efterspørgsel blandt plejepersonalet i forhold til at udvide samarbejdet til flere kommunale plejehjem, flere bosteder, større dele af hjemmeplejen eller afdelinger på et sygehus. Sidste år takkede vågerne nej til 200 døende – et tal, der har været stigende de seneste år.

Fakta om vågetjenesten⁴

<p>88,8 % af alle landets kommuner havde i 2022 en vågetjeneste i Røde Kors eller Ældre Sagen. <u>Der er dog stor forskel på dækningsgraden fra kommune til kommune.</u></p>	<p>2217 døende fik i 2022 hjælp og støtte af Røde Kors og Ældre Sagens vågetjeneste. <u>Desværre må vi hvert år afvise mange forløb.</u></p>	<p>2.400 frivillige var i 2022 engageret i Røde Kors og Ældre Sagens vågetjenester. <u>Der er brug for endnu flere frivillige for at kunne nå alle.</u></p>
---	---	--

Finansiering af en landsdækkende vågetjeneste

Vågetjenesten har i mange år været finansieret af egne midler og af delvist offentlige tidsbegrænsede midler. Det har været nok til at holde os i gang, og vi er kommet et godt stykke vej, men det imødekommer ikke til fulde efterspørgslen og det fremtidige behov. For at vi kan drive vågetjenesten stabilt og gøre den landsdækkende, vurderer vi, at der er **behov for en varig finansiering på 5 mio. kr. årligt**. Sammenlignet med i dag vil finansieringen betyde at:

- At vi over en 3-årig periode kan våge ved lidt over dobbelt så mange døende – ca. 4800, støtte 3840 familier og blive landsdækkende på kommuneniveau.
- At vi over en 10-årig periode kan hjælpe op mod 4 gange så mange døende (mindst 8500), støtte mindst 6800 familier og være til stede med vågetjenester på alle matrikler (plejehjem, private hjem, bosteder, hospitalsafdelinger mv.) i et givent område.

Finansieringen vil dække udgifter til bl.a. rekruttering og fastholdelse af frivillige, kompetenceudvikling, faglig og organisatorisk støtte fra centralt ansatte fagkonsulenter i Røde Kors og Ældre Sagen, styrkelse af samarbejde med frontpersonale, it-systemer til at lette opgaven med at planlægge vågevagter, så vågetjenesterne kan rykke hurtigere ud, støtte til frivilligledelse, evaluering af indsatser mv.

² VIVE 2023, [Kortlægning af udviklingen af plejehjemsområdet](#)

³ Kortlægning af Ældre Sagen og Røde Kors' vågetjenester 2020

⁴ Tallene stammer fra forskellige kortlægninger Ældre Sagen og Røde Kors' vågetjenester.